

Beslutningsforslag nr. B 79. Fremsat den 23. marts 1993 af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)

Forslag til folketingsbeslutning

om at øge sikkerheden hos det danske personel ved FNs fredsbevarende styrke i det forhenværende Jugoslavien (UNPROFOR) samt udvide det danske bidrag til UNPROFORs hovedkvarterskompagni i Bosnien-Hercegovina

Folketinget meddeler sit samtykke til, at der træffes foranstaltninger til at øge sikkerheden hos det danske personel ved FNs fredsbevarende styrke i det forhenværende Jugoslavien (UNPROFOR) som anbefalet i Sikkerhedsrådets resolution nr. 807 af 19. februar 1993.

Folketinget meddeler endvidere sit samtykke til, at det danske bidrag til UNPROFORs hovedkvarterskompagni i Bosnien-Hercegovina udvides som anmodet af FN den 13. januar 1993.

Bemærkninger til forslaget

Med resolution nr. 743 af 21. februar 1992 godkendte Sikkerhedsrådet en rapport af 15. februar 1992 fra FN's Generalsekretær om at oprette en fredsbevarende styrke i det tidligere Jugoslavien (UNPROFOR). Sikkerhedsrådet har i en række efterfølgende resolutioner øget ansvarsområderne for UNPROFOR. Styrkens nuværende mandat omfatter Kroatien, Bosnien-Hercegovina, Makedonien, Montenegro og Serbien. Styrken opretholder endvidere forbindelse til Slovenien.

I Kroatien bestod den oprindelige opgave i som et foreløbigt arrangement at skabe de nødvendige betingelser for fred og sikkerhed, herunder en varig våbenhvile, således at der kunne forhandles en overordnet fredsplan for den jugoslaviske krise. Hovedelementet i UNPROFORs mandat er en fuldstændig demilitarisering af de tre serbisk kontrollerede FN beskyttelseszoner (UNPA'er), som er underopdelt i fire sektorer, med henblik på at gøre det muligt for de fordrevne kroater at vende tilbage til områderne.

Styrkens mandat er efterfølgende udvidet.

Med resolution nr. 761 af 29. juni 1992 blev UNPROFORs mandat udvidet, således at styrken fik til opgave at sikre den fortsatte drift af Sarajevo lufthavn, og de sikkerhedsmæssige foranstaltninger i denne forbindelse, og dermed gøre det muligt at opretholde nødhjælpstrafikken via denne lufthavn.

I Sikkerhedsrådets resolution nr. 762 af 30. juni 1992 blev styrkens mandat udvidet til også at omfatte overvågningsopgaver i de såkaldte »lyserøde zoner«, der grænser op til de tre beskyttelsesområder.

Videre bemyndigede Sikkerhedsrådet ved resolution nr. 769 af 7. august 1992 UNPROFOR til at udføre funktioner i relation til immigrations- og toldkontrol, hvor grænserne for beskyttelsesområderne er sammenfaldende med internationale grænser.

Endelig blev UNPROFOR 6. oktober 1992 ved Sikkerhedsrådsresolution nr. 779 bemyndiget til at overvåge den jugoslaviske hærs tilbagetrækning fra Prevlaka halvøen.

Den samlede FN-styrke i Kroatien er p.t. knap 14.000 mand, hvoraf Danmark bidrager med ca. 900 mand.

Styrken er opstillet og udsendt med personel, som i hovedsagen har meldt sig frivilligt eller har været indforstået med omhandlede tjeneste. Kun få personer i nøglefunktioner er beordret til tjeneste.

FN's Sikkerhedsråd besluttede på baggrund af Generalsekretærens rapport af 10. september 1992 med vedtagelsen af resolution nr. 776 af 14. september 1992 at udvide mandatet og størrelsen af den daværende FN-styrke til at omfatte en øget indsættelse i Bosnien-Hercegovina. UNPROFORs opgave i Bosnien-Hercegovina består i at yde militær eskorte i forbindelse med transport af FN's Flygtningehøjkommissærs nødhjælpsforsyninger til ofrene for krigen, at varetage bevogtningen af nødhjælpsdepoterne samt i nødvendigt omfang at bistå Internationalt Røde Kors med at eskortere frigivne muslimske og kroatiske fanger ud af lejrene i Bosnien-Hercegovina. Styrken er – i lighed med UNPROFOR i Kroatien – underlagt de almindelige regler for FN's fredsbevarende operationer, dvs. at våben alene må anvendes i selvforsvar. Generalsekretæren præciserede i sin rapport til Sikkerhedsrådet, at selvforsvar i den foreliggende situation også ville omfatte situationer, hvor bevæbnede personer med magt måtte søge at forhindre FN-soldaterne i at udføre deres opgave.

Sikkerhedsrådet vedtog den 9. oktober 1992 resolution nr. 781 om forbud mod militære flyvninger over Bosnien. Forbudet er i første omgang deklaratisk, men resolutionen indeholder en klar henvisning til, at der på et senere tidspunkt kan overvejes tvangsmæssige skridt, såfremt forbudet ikke overholdes. Der overvejes p.t. en håndhævelse af flyveforbudet.

Den samlede styrke i Bosnien-Hercegovina er i alt godt 9.000 mand, hvoraf Danmark bidrager med ca. 175 mand. Styrken er opstillet og udsendt på frivillig basis. Forsvarsministeren opstiller styrken, idet enhver, der udpeges til denne specielle styrke, gives lejlighed til at melde fra med angivelse af begrundelse herfor.

Med henblik på at forhindre en spredning af konflikten i Bosnien-Hercegovina til Makedonien traf Sikkerhedsrådet med resolution nr. 795 af 11. december 1992 beslutning om at udsende en præventiv FN-

styrke til Makedonien. De nordiske lande stiller i fællesskab styrken, som er under dansk ledelse, på i alt ca. 700 mand. Det danske bidrag er p.t. på 7 mand henset til det store danske engagement i det øvrige UNPROFOR. Personellet er udsendt på samme måde, som personellet udsendt til Kroatien.

Generalsekretæren har i rapport af 10. februar 1993 gjort status over UNPROFOR som følge af, at det oprindelige mandat ville udløbe 21. februar 1993. I rapportens pkt. 17 anføres det, at styrkens chef på baggrund af den seneste tids udvikling løbende overvejer forskellige forholdsregler for at øge styrkernes sikkerhed, ligesom en række lande på national basis allerede har tilført deres styrker øget selvforsvarsevne.

Med resolution nr. 807 af 19. februar 1993 besluttede Sikkerhedsrådet enstemmigt at forlænge UNPROFORs mandat midlertidigt til 31. marts 1993. Generalsekretæren blev samtidig anmodet om at tage alle nødvendige skridt til at styrke sikkerheden for UNPROFOR. I resolutionen understreges det, at styrken i denne forbindelse handler efter FN-pagtens kapitel VII.

I resolutionens operative § 8 opfordres Generalsekretæren, under henvisning til føromtalt rapportens pkt. 17, til i samråd med de troppebidragydende lande at tage alle fornødne forholdsregler for at øge sikkerheden for personellet ved UNPROFOR i særdeleshed ved at tilføre nødvendige defensive midler.

Det er regeringens opfattelse, at den senere tids udvikling ikke har medført en øget fare for det danske personel. Regeringen finder det imidlertid hensigtsmæssigt ud fra en vurdering af den værst tænkelige situation at forbedre de danske enheders evne til fortsat at løse deres opgaver under en truende situation, at forbedre personellens sikkerhed og at øge deres evne til at gennemføre nærforsvar. Der påregnes derfor gennemført følgende foranstaltninger i henhold til resolution nr. 807:

Ved den danske styrke i Kroatien øges sanitetskapaciteten, transportkapaciteten såvel i form af lastvogne som pansrede mandskabsvogne forøges, og der tilføres 2 pansrede mortersektioner samt en pansret panserværnsraketedeling med missiler af typen TOW.

Ved den danske styrke i Bosnien-Hercegovina forøges den materielle sanitetskapacitet og den pansrede transportkapacitet. Regeringen har informeret FN's Generalsekretær om de danske overvejelser med henblik på at opnå den formelle FN godkendelse af disse tiltag. Udover ovennævnte tiltag for beskyttelse af det danske personel har FN den 13. januar 1993 anmodet om, at Danmark, som følge af omorganisering af UNPROFORs hovedkvarterkompagni i Bosnien-Hercegovina øger sit bidrag til dette med 13 mand.

De samlede foranstaltninger vil betyde en personeltilførsel på i alt ca. 130 mand, heraf ca. 100 mand til Kroatien og ca. 30 mand til Bosnien-Hercegovina. Disse vil blive tilvejebragt og udsendt til respektive indsættelsesområder efter samme retningslinjer som hidtil. Herudover vil der i Danmark blive etableret et sanitetsberedskab omfattende 12 læger, sygeplejersker og sygepassere, som vil kunne udsendes med kort varsel.

Den samlede styrke i Kroatien forudses reduceret med ialt 30 mand i forbindelse med rotation af personellet i august måned som følge af samordning af visse funktioner.

Bruttoudgiften i finansåret 1993 forventes at udgøre ca. 110 mio. kr. Efter fradrag for FN-refusion, herunder forventet refusion for den nuværende styrke i Bosnien-Hercegovina, og mindreforbrug ved UNPROFOR-styrken, indledende materielanskaffelser til den internationale styrke samt udtagning af driftsmateriel fra forsvarrets lagre, forventes nettoudgiften at udgøre ca. 30 mio. kr., som forudsættes dækket ved en forhøjelse af forsvarets bevilling til operationer i FN-, CSCE- og NATO-regi.

UNPROFOR/Kroatien og UNPROFOR/Makedonien har i lighed med vanlig praksis været delvis finansieret af FN ved pålignede bidrag. Finansieringen af UNPROFOR/Bosnien-Hercegovina har derimod påhvilet de troppebidragydende lande selv. Det påregnes, at FN's Sikkerhedsråd i forbindelse med forlængelse af UNPROFORs mandat efter 31. marts 1993 vil tage endelig stilling til spørgsmålet om en finansieringsordning for styrken i Bosnien-Hercegovina. På grundlag af Sikkerhedsrådets tidligere behandling af Generalsekretærens rapport, som indeholdt en anbefaling herom, ved vedtagelsen af resolution nr. 807 om UNPROFORs nuværende mandat forventes i FN en positiv indstilling i Sikkerhedsrådet. Ved en sådan finansieringsform forventes den samlede refusion for denne styrke og for de påtænkte foranstaltninger, der er omfattet af denne folketingsbeslutning, at kunne dække op mod halvdelen af merudgifterne i 1993.

Der vil i forbindelse med forelæggelse af et aktstykke for Finansudvalget blive redegjort mere detaljeret for udgifterne.

De heri nævnte tiltag vil medføre, at det samlede danske bidrag til UNPROFOR kommer op på ca. 1200 mand.

Regeringen finder, at den bør gøre sit yderste for at imødekomme henstillingen i Sikkerhedsrådets reso-

lution nr. 807 om at styrke sikkerheden for personel ved UNPROFOR. Regeringen finder endvidere, at FNs anmodning om yderligere personel til FNs hovedkvarter bør efterkommes i overensstemmelse med den traditionelle danske politik om at svare imødekommende på sådanne anmodninger.

Det understreges, at formålet med de tiltag, som er indeholdt i denne beslutning, er at forbedre de danske enheders evne til fortsat at løse deres opgaver under en truende situation, at forbedre personellets sikkerhed og at øge deres evne til at forsvare sig selv.